

Jeroni Albertí, president del Parlament balear

Un president sense partit

Jeroni Albertí porta un any fora d'Unió Mallorquina, el partit que ell va fundar. Sense militar en cap partit, continua presidint el Parlament de les Illes. La seua opinió encara és fonamental a l'hora d'analitzar el complicat procés de l'Estatut Balear.

Jeroni Albertí i Picornell (Ban-
yalbufar, 1927) és l'actual president del Parlament balear. Protagonista indiscutible de la vida política balear a partir de 1977. Elegit senador per UCD els anys 1977 i 1979. President de l'Assemblea de Parlamentaris de Balears el 1977. President del Consell General Interinsular de Mallorca el 1979, va presentar la dimissió d'aquest càrrec el 1982 i es va donar de baixa en UCD. Funda Unió Mallorquina l'octubre del 82 amb la intenció de crear un espai per al centre regionalista. President d'UM des del 1983. President del Consell Insular de Mallorca entre 1983 i 1987. President del Parlament balear des del 1987.

El juny de 1988 un colp de mà intern l'obliga a no presentar-se a la reelecció com a president d'UM. Des d'aleshores es manté aparentment allunyat de la vida política de partit, ocupat en les tasques de president de la Cambra legislativa balear. Ha estat, és, el president per excel·lència. Un president que a partir del 1991 pot deixar la política. Un president sense partit.

—*Vostè ha estat protagonista destacat de la política balear durant la transició i en l'actualitat; després d'aquests anys, ¿quina valoració fa de la realitat actual, tant estatal com la de les Illes Balears?*

—Si s'analitza amb perspectiva des de les primeres eleccions de 1977, crec que, a pesar que tothom voldria que estiguéssim més avançats, no es pot dir que no s'hagin anat aconseguint una sèrie de coses importants, pel que fa l'àmbit estatal i pel que fa a Balears.

Després de les eleccions del 77 començarem a treballar, a l'Assemblea de Parlamentaris, en dues perspectives: dotar les Illes d'allò que els mancava i assumir que amb la Constitució aniríem cap a l'autonomia, amb un govern pre-

autonòmic; govern que constituïrem el juliol de 1978. Durant l'època constituent ja aconseguíem la Universitat de les Illes, que era molt esperada. Després, amb la pre-autonomia i a pesar de la manca de poder, vam prendre mesures importants, com l'oposició frontal del Consell General Interinsular (ens de govern pre-autonòmic) a la creació del desembarcament de combustible a la badia de Palma, que tenia totes les benediccions del govern central i de l'Ajuntament de Palma, i que el CGI aconseguí aturar el que hauria estat un gran despropòsit, com és posar en una zona turística una descàrrega de combustible.

En el tema de l'Estatut hi hagué grans dificultats per a complir el precepte constitucional (d'iniciativa autonòmica) del 66% de municipis per illa. A Eivissa hi hagué dificultats perquè molta gent volia saber quin Estatut tendríem abans de prendre la iniciativa, cosa que és girar els termes: allò normal és prendre la iniciativa i després fer l'Estatut, i no va ser així. Aquí, primer haguérem de fer l'Estatut i després prendre la iniciativa. I com que a l'Estatut no estava reflectit a gust de la força política que dominava Eivissa (el PP) el tema de la subsidiarietat, que l'exigia total (el PP) —és a dir, que els consells insulars (òrgans de govern insular) tenguessin totes les competències— hi hagué grans dificultats que es vengueren a força de molt diàleg.

Jo diria que avui, a punt d'escometre la reforma de l'Estatut, s'ha avançat quant al sentiment de necessitat d'autogovern a les nostres Illes. A nivell d'Estat, pens que per a consolidar la democràcia es necessitava demostrar una alternança en el poder, que ja hi ha estat, i en aquests moments la democràcia està totalment consolidada i el procés de l'Espanya de les autonomies és irreversible.

—*L'Estatut de Balears s'aconsegueixen gràcies al pacte autonòmic entre*

UCD i PSOE, que fa que es passi de la via de l'article 151 a la del 143 de la Constitució. Això ha fet que, per a molts, tenguem un Estatut de segona, insuficient. ¿Hi està d'acord?

—Jo sempre he estat absolutament en desacord amb això. L'Estatut nostre va anar pel 143, aleshores li falta exclusivament un nivell de competències superior, que ara es pot reformar. Per a contradir aquestes afirmacions d'un Estatut de "segona" basta veure el que s'ha intentat canviar amb la reforma —que ara es troba com a Proposició de Llei en el Parlament—: senzillament s'amplien les cotes de competències quant a sanitat i educació. Crec que si anem al bessó (el més important), poc més es fa.

Per a mi l'Estatut té la gran virtut del pes polític que dóna, de prendre decisions. He dit moltes vegades que l'Estatut és un instrument i com tot instrument, depèn de qui el maneja. La gran consecució de l'Estatut és el poder polític que dóna, inclús per damunt del nivell de competències que es té. És a dir, lògicament les competències donen poder polític però hi ha altres coses que també en donen, que s'han d'assumir i esgotar. Jo crec que l'Estatut que tenim no està esgotat en absolut.

—*¿Vol dir que les competències que es tenen actualment s'estan gestionant malament?*

—No m'atreviria a dir que s'estan gestionant malament; sí que crec que no s'està esgotant tot el que dóna de sí el que tenim. És a dir, s'estan administrant unes competències que dóna l'Estatut dins un nivell no conflictiu, sense esgotar fins al sòtil que permet el mateix Estatut. M'explic: jo tenc un barem, pot ser equivocat o no. Segons el qual aquell que exerceix amb més profunditat i esgota el poder de l'Estatut és aquell que té més recursos al Tribunal Constitucional. Nosaltres no en tenim cap. Vol dir això

que no feim res que depassi la ratlla de la permissivitat. Falta una voluntat d'esgotar totes les competències que es tenen per a demanar les que no es tenen. En resum: l'actual govern (del PP, presidit per Gabriel Canellas) no administra malament, però falta esgotar cada una de les competències moltes coses que es podrien fer i assumir, que no estan assumides.

LA REFORMA DE L'ESTATUT

—*En aquests moments el Parlament balear es troba immers en l'estudi de la possible reforma de l'Estatut. Segons vostè, ¿per quin camí hauria d'anar aquesta reforma?*

—En aquest moment estic descontent (de com ha quedat la reforma), si bé en el període de presentació d'esmenes es pot arreglar. Crec que la reforma de l'Estatut ve perquè s'ha constatat per l'experiència que s'ha de reformar allò que no ha funcionat. És a dir, nosaltres, per imposició del pacte autonòmic a nivell nacional haguérem d'assumir la voluntat —que jo crec errònia— que els consellers (dels Consells Insulars) fossin a la vegada parlamentaris, cosa que és l'única comunitat d'Espanya que la té. A Canàries les llistes (electorals) als *Cabildos* són distintes a les llistes per al Parlament. I pens que això (la situació de Balears) és un inconvenient greu perquè lliga dues actuacions d'una mateixa persona que no tenen perquè anar en el mateix sentit. Veim com el nostre govern es queixa contínuament que el govern central no és prou descentralitzador, i aquest mateix contenció es crea amb els consells insulars i el govern de la comunitat. A més, en el nostre Estatut es contempla la transferència de competències als consells insulars, i lògicament això du com a conseqüència que s'ha de separar la figura del parlamentari i del conseller, perquè l'actitud a les dues institucions no té perquè coincidir, i una persona que voti distint a les dues bandes crea desconcert en el poble. D'altra banda, en la reforma de l'Estatut es pretén que el president de la Comunitat pugui dissoldre el Parlament. Crec que això és una bona mesura, però resulta que el President no pot dissoldre els consells insulars perquè són ens d'administració local

En definitiva, crec que a la reforma s'ha posat només èmfasi a aixecar el sòtil de competències, cosa que és bona però

que s'hauria pogut fer per llei orgànica. No oblidem que València i Canàries les tenen per llei orgànica i no per estatut. En canvi, no s'ha volgut assumir, o s'ha tengut por d'assumir, els canvis de l'estructura administrativa i política de la comunitat, que s'ha demostrat per l'experiència que seria bo que es fessin. Jo estic més per la reforma en aquest sentit i no pel fet simple d'assumir més competències que es poden assumir per llei orgànica si se sap negociar amb el govern central.

—*Respecte a la possibilitat que la reforma vagi endavant, que sigui aprovada pel Congrés dels Diputats, vostè ha dit que sospita de l'existència d'un pacte d'estat de desenvolupament autonòmic que no tindrà en compte les peculiaritats de cada comunitat i, específicament les de Balears. Això signifi-*

caria que hi hauria una simple ampliació global de competències pactada entre el PP i el PSOE, ¿és així?

—Jo crec que sí. No ho afirm, però ho crec a la vista del que es veu: l'oferta contínua de pactes per part dels socialistes cap al PP és —un d'ells— el del desenvolupament autonòmic del país. El pacte autonòmic, que, ens agradi o no haurem de passar per ell, contemplarà les coses que són de caràcter general a totes les comunitats, amb un sòtil de competències igual.

En canvi, la reforma des d'aquí hauria d'entrar molt més en els punts que són exclusivament nostres, perquè a aquests no s'hi oposarà ningú. Si nosaltres deim que els parlamentaris no han de ser consellers, o parlem d'ampliar el període de sessions, ningú s'hi oposarà. Però si volem un nivell competencial superior al

"Amb la pre-autonomia i a pesar de la manca de poder, vam prendre mesures importants, com l'oposició frontal del Consell General Interinsular (ens de govern pre-autonòmic) a la creació del desembarcament de combustibles a la badia de Palma, que tenia totes les benediccions del govern central i de l'Ajuntament de Palma".

"Nosaltres, per imposició del pacte autonòmic a nivell nacional haguérem d'assumir la voluntat —que jo crec errònia— que els consellers (dels Consells Insulars) fossin a la vegada parlamentaris, cosa que és l'única comunitat d'Espanya que la té".

que estableix el pacte, sí que s'hi oposaran. Aleshores, la reforma s'hauria de centrar molt més en les coses que no tendrien cap problema per a ser acceptades per les Corts i deixar que el pacte fixi els nivells competencials que, a pesar que no ens agradi, i a mi no m'agrada, estaran forçosament regulats pel pacte d'estat. I és que, governi qui governi, el que es vol és controlar des de Madrid el desenvolupament de les autonomies.

—El Partit Popular, però, és a Balears un decidit partidari de la reforma, ¿pot ser més per anar contra Madrid que no per la mateixa reforma?

—Jo crec que el Partit Popular se sumará sempre a tot allò que serveixi per a marcar diferències amb el govern de Madrid i en funció d'aquest regionalisme que ara vol assumir, per a demostrar que defensa la nostra terra en contra de

Madrid. El que pot passar és el contrasentit que donin suport a una cosa aquí (la reforma) i que llavors per un pacte d'estat hauràs de dir que no a Madrid. Crec que hi ha un component del PP en aquest sentit, i no sols la creença que hem de reformar l'estatut.

—¿I com s'explica el canvi dels socialistes, que abans del 82 eren molt autonomistes i ara tenen grans reticències cap al fet autonòmic?

—Sí, és bo de contestar, simplement pel fet de passar de l'oposició al Govern. A l'oposició es diu una cosa i en el poder se'n fa una altra. Qualsevol partit que arribi al poder vol mantenir el poder en la màxim mesura, i si descentralitza donant autogovernos més potents a les comunitats, lògicament minva el seu poder.

Miquel Payeras